

VEZA IZMEĐU GOVORNO-JEZIČKIH I EKSTRALINGVISTIČKIH SPOSOBNOSTI KOD OSOBA SA DAUNOVIM SINDROMOM¹

Mirjana Đorđević^a, Nenad Glumbić^a, Branislav Brojčin^a, Jovana Stanković^b

^a Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

^b Osnovna škola “Momčilo Živojinović”, Mladenovac

Komunikacijske veštine ne podrazumevaju samo sposobnost razumevanja informacija i produkciju govora, već one pored navedenih obuhvataju i ekstralingvističke sposobnosti. Ekstralingvistička komunikacija predstavlja neverbalni aspekt komunikacije, zasnovan na pokretima pojedinih delova tela ili tela u celini, a u cilju prenošenja poruke komunikacionom partneru.

Cilj ovog rada je utvrđivanje veze između ekstralingvističkih i govorno-jezičkih sposobnosti kod osoba sa Daunovim sindromom.

Uzorkom ovog istraživanja obuhvaćeno je 30 osoba sa Daunovim sindromom starosti od 12-45 godina (AS = 22,10, SD = 9,704). Ispitanici su ujednačeni prema polu (17 ispitanika muškog pola i 13 ispitanika ženskog pola; $\chi^2=0,533$; $df=1$; $p=0,465$). Svi ispitanici u okviru ovog uzorka funkcionišu na nivou umerene intelektualne ometenosti, sa skorovima na Ravenovima matricama u opsegu od 5-16 (AS=10,60; SD=2,59).

U istraživanju su za potrebe potvrđivanja intelektualne ometenosti korišćene Ravenove progresivne matrice (Raven & Raven, 1998). Za potrebe procene ekstralingvističkih sposobnosti korišćena je Ekstralingvistička skala iz Baterije za procenu komunikacije (ABaCO, The Assessment Battery for Communication, Sacco et al., 2008), dok je govorno-jezički razvoj procenjivan podskalama Receptivan i Ekspresivan govor iz Vinelandove skale adaptivnog ponašanja (Vineland Adaptive Behavior, Sparrow, Cicchetti, & Balla, 2006).

Veza između ekstralingvističkih i govorno-jezičkih sposobnosti kod osoba sa Daunovim sindromom istražena je pomoću koeficijenta Pirsonove linearne korelacije. Dobijeni rezultati pokazuju da ukupne ekstralingvističke sposobnosti pozitivno i jako koreliraju sa receptivnim ($r = 0,840$, $p = 0,000$) i ekspresivnim govorom ($r = 0,903$, $p = 0,000$), odnosno da se bolja produkcija i razumevanje gestova dovode u vezu sa naprednijom produkcijom i razumevanjem govora.

Ključne reči: gestovi, govor, razumevanje

¹ Rad je nastao kao rezultat istraživanja na projektu „Socijalna participacija osoba sa intelektualnom ometenošću“ (ev. br. 179 017) koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.